

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrť leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrť leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju, v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Pri oznanilih se plačuje za navadno ristopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živalskega trga kjer se nahaja tudi upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcom in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Poročilo

ob občnem zboru polit. društva „Soča“ dne 30. julija 1873.

Navzočni: Vladni zastopnik, c. k. namestništveni svetovalec Fr. baron Rechbach, predsednik dr. Lavrič, zapisnikar E. Klavžar, in skupaj 47 članov.

Po primerenem ogovoru g. predsednika o velevaznem namenu današnega shoda utrjuje Klavžar ta-le predlog: Naj občni zbor sklene resolucijo, da se imajo nemudoma v posameznih sodnijskih okrajih sklicati shodi poprejšnjih volilcev in drugih veljavnih mož. Oziraje se na ljudstveno mnenje, katero bodo ti shodi izrazili, naj bo po tem društvu „Soča“ svojega kandidata postavilo. — Tako postopanje, meni govornik, bi bilo previdno in politično, kajti potem bi se lahko kandidati na zanesljivi podlagi proglasili. Ker se je sedaj izmed Slovencev izcimila nova stranka, zastopana na Goriškem po društvu „Gorica“, katero je ustauovil naš odpadnik — nekdanj eden poglavitnih osnovateljev „Soče“, moramo za gotovo računati, da bo prihodnji volilni boj živabuiši in huji, nego so bili dosedajni, pri katerih nam je samo vladna stranka nasproti stala. Nova stranka hoče izbrisati iz slovenskega programa „zedinjeno Slovenijo“, kajti pridruži'a se je „pravnim“, katerih program povdarja odločno nerazdeljivost avstrijskih kronovin. Sicer se vjema ona stranka v načeli zastarelih slov. prvakov, katerim je ljubši nemškutar, nego svobodomiselni Slovenec, kateri zdihujejo se štajerskim Hermanom po nekdanjih grajščinah in njihovem gospodarstvu. Ker je skoro vse duhovstvo pri oni stranki in ker ima ouo pri volitvah velik upliv, zato moramo posebno politično delati in zato priporočamo govornik, naj zbor sprejme njegov predlog.

M. Doljak obžaluje, da se ne more strinjati s predgovornikovim predlogom, „Politika je politika, a skoro vsak človek ima svojo posebno. Tudi naš JUDEŽ IŠKARJOT ima svojo; kakor njegov evangeljski

prednik Kristusa, tako je hotel on naše društvo izdati. A nij se mu posrečilo, Soča stoji še trdno tuka.“

„Jaz bi mislil, da ljudstvo pričakaje našega sveta gledé kandidata za državno poslanstvo in da nam tedaj nij treba še dolgo pozvedovati, kakerega ono želi. Naše ljudstvo ne živi več v temi, kakor nekdanj in se tudi ne bo več pustilo v temo nazaj pahni. Ouo ne poslušava več slepo, kar v takih zadevah duhovniki ukazujejo, ampak one se oz. ra bolje na čejanja. Do zdaj je naše društvo uspešno delalo za ljudski blagor in nadredek in s poštenim postopanjem si je uže toliko zaupanja pridobilo, da je pričakovati, da bo zdaj tudi ljudstvo njegovega kandidata za dovoljno za svojega sprejelo. Zato je moj predlog, da uže danes postavimo kandidata.“

Ker ne želi o tem nikdo več govoriti se glasuje. Klavžarjev predlog pade in sprejme se Doljakov.

G. Leban iz Černič ima zdaj besedo. „Imamo v svoji sredi moža, kateri se noutrudljivo poteza za slovenski narod, za njegove svote pravice in vsestian-ske koristi. Delovanju za narod je posvetil on celo svoje življenje. Njegov značaj je čist, ko zlato in neomahljiv, ko skala; zanašati se smemo tedaj za trdno, da nas bo tudi v državnem zboru zvesto in pogumno zastopal. Boljšega državnega poslanca ne moramo dobiti od dra. Lavriča in jaz predlagam tedaj, da ga izvolimo soglasno za svojega kandidata. (Dobro! Živio!)

Lavrič odda predsedništvo M. Doljaku in zapusti dvorano.

V. Dolenc predlaga, da se izvoli dr. Lavrič „per acclamationem“.

Leban meni, da se mu redniše zdi volitev z listki.

Klavžar ugovarja tudi in pravi, da bi nam morda naši nasprotniki, katerih imamo veliko, očitali, ka smo hoteli s tem načinom glasovanja pritiskati na one, kateri bi sicer ne volili Lavriča. On priporoča glasovanje z listki, katero se tudi odobri.

Predsednik odloči 3 skrutinatorje, kateri imajo prevzeti in pregledati volilne listke in sicer dra. Zigon-a, učitelja g. T. Juga in učitelja g. Švara. — Oddanih listkov je 45 (ker sta dva člana pred volitvijo odšla). Dr. Lavrič je dobil 37 glasov, dr. Abram 7 in Doljak 1. Izid volitve je pozdravil zbor z navdušenim: Živio naš kandidat dr. Lavrič!

Doljak priporoča složno in neutrudljivo delovanje vseh članov in društvenih prijateljev, da bo zmaga naša na dan volitve.

Dasiravno je kandidat uže izvoljen želi Licen, župan iz Rihemberka, da bi dr. Lavrič razvil v kratkem svoj program in posebno, kako meni postopati v morebitnih verskih prašanjih.

Na to je spregovoril dr. Lavrič blizu tako-le:

GOSPODA!

Ko sem leta 1870, prvokrat kot Sočni kandidat stopil pred volilce, razvijal sem svoj program, in ga priporočal zbranim volilnim možem. Od tedasmo se veliko bolje mej seboj seznanili mi Slovenci, zlasti mi Sočani, ki ste pri zadnji javni seji v Rihemberku sami odločili, kaj zahtevate od prihodnega državnega poslanca. Zatorej moram danes nasprotno izročiti namreč, da Vaš program je tudi moj program. On je sicer občeno znan, vendar dovolite, da še nekaj o njem spregovorim.

Kakor je pri človeku telo in duša ena celota, skoro tako se da pri narodu govoriti o njegovi duši in telesu, in najbolje bo se razvijal, napredoval in krepil narod, ki je zedinjen v eno celoto.

Naš slovenski narod pa, še na sebi majhen, strahno je razkasan. Njegovo telo je razdeljeno v šest kronovin takraj Litave, in zraven jih je Slovencev nekaj na Ogrskem in nekaj na Beneškem. Prav tako je njegova duša, rekel bi, razcepjena. Naši poslanci sedijo v šestih deželnih zborih, in povsod jih večina pritiskajo, le na Kranjskem nijso v manjšini. Zdaj pa

LISTEK.

II.

STANIČEVI SPISI.

I.

Da je Stanič uže v Solnem gradu v slovenskem jeziku pel, to vidimo iz „II. pesnij za kmete i mlade ljudi“, kder je na 73. strani natisnena „Večerna pesen“ z opazko: „To Pesm sim bil v' Salzburgu 1797 zložil.“ Da se je tudi za svojega kaplanovanja na Banjšicah s pesnimi ukvarjal, to mi pričajo trije rokopisni zvezki, sedaj lastnina št. peterskega farnega arkiva, kamor je je bil prinesel bivši dekan, po tem kanonik Bl. Bucik *)

*) Stud. Jos. Balič, ki mi je izročil v porabi omenjene tri rokopise, pa tudi več drugih prav potrebnih spisov, mi je ob enem povedal, kako so prišli v St. Peter. Bivši št. peterski dekan g. Bl. Bucik je bil namreč na Banjšicah doma (r. 1791., m. 1839.). Bil je sin revnega krojača in izsolal se je v voliki revščini; v šolo je začel hoditi, ko je bil za kaplana na Banjšicah Stanič, s katerim je veliko obdeval. Oba sta bila pozneje zvesta prijatelja ter sta si vse zaupala. Od tod izvira, da je Bucik imel več Staničevih knjig i rokopisov. Sicer pa je bil B. učen človek, poleg klasičnih jezikov je znal slovenski, nemški, italijanski i francoski. Pisaril je v vseh navedenih jezikih, pa nič dal tiskati. V slov. jeziku je pisal le pridige, katerih je na stotine pustil v št. peterskem farnem arkivu. V drugih jezikih je koval pesni, izmej katerih so nekatere baje izvrstne in nekatere tudi erotičnega sedrjaja. Kakor Stanič, tako je bil tudi Bucik usmiljenega srca ter tudi v drugih rečeh njemu podoben; celo života sta bila enakega, oba volika, oba tenka. — Od druge strani se mi pa to-le poroča: Ko je bil Stanič še na Banjšicah, se je rad iz studenta Bucika norca delal prerokovaje mu: „E Blaže, Blaže, ti boš eno čudno fare!“

Obsegajo okorne prestave iz Mildheimove pesmarice; nekatere iz mej njih je pozneje Stanič tudi natisnil, se ve, da je je bil preje popravit. Za poskušajo zadostuje samo prva strofa iz „Semna.“

„Juheisa, gor, fanti,
Dekleta na plus!
Že slišjo se škanti
Že goderna bas.
Dan semu, a se kaže,
Nas v'sih skup kliče
Vsak'termu naj zvaže
En pušelc dekle.“

Iz vseh pesnij v rokopisu, kakor tudi uže iz te strofe se vidi, da je bil: Staniču na Banjšicah slovenska pravilna pisava še terra incognita. Piše, kakor govor, kanalski dialekt. Pesni so navadna vsakdanja proza v verzih, brez navdušenja, brez vzleta, rima je jako pomankljiva, da, niti metre nij povsod zadel. Iz kratka: vaje so mladega banjškega kaplana!

Staničevi tiskani spisi so v kronološkim redu ti-le:

1. „Pesm per predomislavajnu Jesusoviga terpenja. 1807.“ Prestava, menda iz latinskega, v mali 64. 35. str. Ta knjižica do sedaj še nij bila omenjena v nobeni slovenski bibliografiji. Natisnil jo je bil — Stanič sam na Banjšicah.

Na zadnji strani se bere opomba: „Tu preberenje se je mene zelo potrebno zdejlo . . . Stanig.“ Razdelil je knjigo mej narod, ki to pesen še dan danes poje. Meni jo je bil prinesel šestosolec Balič. Našel bi se pa na Banjšicah ali v Ročinji pri sterih ljudeh prav lahko še kak iztis.

2. „Sacris Solemnis ali cerkovna pejsem od svetiga Rešnjega Telesa. 1813. V 32., 4. str. Na zadnji strani se bere opomba: „Roncina Valentin Stanig V.“

3. „Na moje lube šolerje in šolerce.“ Pesen, 1 str. v 32. Spodaj: „Roncina 1816. V. Stanig V.“

4. „Stabat mater ali cerkovna pejsem od žalostno matere Božje.“ 6. str. v 32., na 6. strani je ponatisnena pesen: „Na moje lube šolerje etc.“ z opombo: „Roncina 1816. V. Stanig V.“

Tudi pod številkami 2. 3. i 4. omenjene pesni je Stanič sam sestavil, natisnil, zvezal i mej narod razdelil; nijso torej zaznamovane še v nobeni bibliografiji. V jezikoslovnem oziru so polne nepravilnostij, zlasti črkopis še na Marka pominja, (y, ocrog, podvojeni soglasniki) in vendar je do 1816. uže 8 let preteklo, kar je Kopitarjeva slovnica prišla na svilo i Ravnikar je baš tisto leto (1816) izdal 2. zvezek svojih krasno pisanih zgodob sv. pisma za mlade ljudi. Tudi ti izdelki Staničeve tiskarne bi se še mej narodom z malim trudom tu pa tam dobili.

5. „Pesme za kmete i mlade ljudi.“ V Gorici 1822. Natisnil Peter de Valerji. Se vdobè, per V. Stanig, vikšimu čuvaju ces. kraj. šol. V 12., 32 str. Na zadnji strani bereš: „Ljubi Braveč!“ — Na! nje-kaj, veči del iz nemškega na slovenski jezik prestavljenih Pesem. Sim mislil, da bi znalo z' njimi Slo-vencam, ki radi pojejo, pa malo takih Pesem imajo, „vzlučeno biti.“ De one veliko pomanjkanja imajo, „spoznam tudi sam; pa doktor boljših ne bo, posluži se teh kakor moreš: tudi ni mogoče, per toliko sort „slovenskiga govorjenja, vsim dopasti! Starih bukov navajenim bom prenov, in novih — prestar. — Ako „bi pak leto Pe-me dopadle, ino obline bravec vdobile, „sim vam pripravljen še več družih dati, ino tudi skr- „beti, da bi manj pomankanja v' njih bilo. — Umnejše „slovenskiga jezika, kakor sim jest, pak prosim, da bi „jim dopadlo, meni ali s' svetam, ali tudi s' pesnimi „na roke jiti; za kar bi se jim prav iz srca zahvalil. „— Vzami, ljubi prijatel! k kor pridna bučelca, kar „je dohriga, ino prepeljaj hvalo našimu nebeskemu „Očeru! vesel nad nj-govimi lepimi stvarmi — Val. „Stanič kanonik.“

delalci, pridobi se mnogo, kajti, če tudi v manjšini, pri glasovanju vendar s protestom proti večini toliko napravijo, da se na naše terjatve vsaj nekoliko ozir jemlje. Se vladni komisar, kakor smo to predlansko leto zapazili, ko je g. Nabergoj se potegoval, da bi bilo šola v Škorkolji se slovenskim jezikom, je podpiral predlog in se ustavljal lahonskim nasilstvom. Nabergoj je bil le glas upijočega v puščavi, vsi drugi poslanci okolice so na protovalji tudi bili navzočni ali pa se molčali. Tukaj sprevidite, volilci okolice, kako ste se varali pri volitvah, ker ste verjeli zlatim obljubam brez dokazov. Posvetujte se, koga boste izvolili.

V prvo je treba gledati, da si izberete ljudi, kateri nimate posla pri magistratu. Treba je gledati potem na značaj in domoljubje, kder tega ni, tudi pošteni nji. Vsaaka pa je domači kmet bolj, če je le nekoliko olikan, ko marsikateri advokat ali doktor v Trstu, kajti pošten kmetovalec je neodvisen. Volilni zapisniki so razpostavljeni pri vseh okrajnih nadzornikih; pogledjte, če ste vpisani; če niste vpisani in imate pravico voliti, pritožite se precej, kajti 3. avgusta preteče čas in potem je prepozno. Okoličani, svojih okrajnih nadzornikov nikar ne poslušajte, ko bodo oni vam nasvetovali poslance, kajti oni obračajo vodo na magistratov mlin, to je oni nasvetujejo nasprotnike našega naroda, da bi okolico pred polasčili in podjarmili sveti Italiji.

Potem pa so glavna reč direktne volitve v državnem zboru; te imajo velik pomen, ne le za okolico, ampak za vse avstrijske Slovence, kajti če tržaška okolica pošlje svojega zastopnika, t. e. federalistična stranka za enega poslance močnejša, in bo pomagal razrušiti slovanstvu nasprotno centralistično moč, katera hidra vedno žuga nas Slovence pogoltati, in prvo nas Slovence.

Torej možje okolice, ves slovenski svet kakor tudi nasprotniki imajo oči v vas obrnene, bodite edini, glasujte vsi kot eden za svojega domačina, ker pri vsakem drugem se boste opekli, in le prepozno sprevideli svojo nesrečo. Okoličani tedaj, pozor in na delo!

Politični pregled.

V ustavovernih krogih piha čuden veter; „Neue freie Presse“ je oni dan tako pisala, kakor da bi vlada se bala razpisati volitve in kakor bi ona rada videla, da bi se dala postava o direktnih volitvah v drž. zbor nestorjeno storiti. Daleč so prišli ustavoverci se svojo modrosiljo, zdaj se uže tiste postave boje, katero so slavili kot končno zmago centralistične sisteme. Pa boje se ne brez uzroka; gospodje so računili brez gostilničarja; reč se je drugače zasukala, kakor so oni mislili; prišla je kriza, katera bo še dolgo kot mora tlačila našo državo; vseh nasledkov krize se ni mogoče preračunati, na vsak način pa je trgovstvo uže zdaj postalo žrtva ustavovernih grehov; do obrtnije dosledno tudi pride rak; mislite si potem tisoče ljudij brez služka, pa imate pred soboj podobo črno in strašno-socialnega vprašanja.

Ta podoba je zdaj mnogim državljanom vséh barv pred očmi, kaj čuda, če se množi nejevolja proti stranki, ki je kriva te nesreče in ministerstva, katero se je porodilo iz nje. Pri takih okoljščinah si ministerstvo ne upa več uplivati na volitve in če tega ne more, pred soboj vidi svoj propad po direktnih volitvah. Povsod bode zmagala opozicija in če oficijozni listi danes zagotavljajo, da ministerstvo noče uplivati na nove volitve, mu mi radi verjemo, ker smo prepričani, da ne more.

Zatorej pa se ministerstvo zdaj prav po „junško“ lovi; v tem obziru je karakterističen svet nemškega „Kikerikija“ ki svetuje namreč, da ministerstvo, pol leta naj bo liberalno, pol leta pa konservativno; tako se bo nekaj prihranilo na penzijah.

Če tedaj po sedanjih okoljščinah sodimo, moramo reči, da mi federalisti smo zdaj na enkrat prišli v boljši položaj, kakor smo se nadejali.

Sicer pa se menda uže delajo priprave za volitve; glavarstva sestavljajo volilne liste in tudi davkarstvom je naloženo, da sklenejo račune do 15. t. m. Po najnovejših vestih pride direktni občni zbor novembra meseca v kratko sesijo zaradi proračuna skup; decembra meseca pa bodo sedeli naši dež. poslanci. Radovedni smo, če se bo kak dež. zbor drznil protestovati zoper direktne volitve, vsled katerih jim je vzeta velika pravica. Poljski listi zdaj odločno pišejo v federalističnem zmislu; kakor kaže, ne more Zemialkovsky, poljski minister nič opraviti v korist ustavovercev; zato pa je njegov položaj skoro nezdržljiv postal. Poljski listi tudi na-

svetujejo, da bi se še pred volitvami sešli veljaki federalistov v kongres; pa ta misel bode težko sprejeta, ker tak kongres bode še le po volitvah potreben.

Hohenwart je prevzel kandidaturu v kmetijski skupini Prosnic-Kromeriz na Moravskem; s tem je „Novičarjem“ prihranil blamažo in pokazal, da se na kranjske prvake nič preveč ne zanaša.

Kolera se je na Ogerskem, na Dunaji in v Trstu ugnezdila; posebno dosta jih unira v Benetkah in sploh na bližnjem Benetskem, vsled česar je vlada na meji zapovedala kajenje in druge pozornosti. V Trstu je kolera vzela samo nekoliko vojakov; a zdaj se skoro uže več ne sliši o njej. Zarad te bolezni bodo letos v Avstriji izostali navadni jesenski manevri.

Na južnem Španjskem razsajajo še zmerom komunisti; vendar pa jim zdaj uže gredo na kožo vladne republikanske trupe, kakor jih na morju ustavljajo nemške vojne ladje, katere ne puste, da bi se z španjski vladni ukradenimi barkami prevažali iz enega kraja v drugega. Nemška intervencija — vzeli so komunikostom barko (Vigilante) — daja mnogo govoriti časnikom in v resnici vse kaže, da ima Bismark svoje tace vmes. V jugu komunisti v severu Karlisti španjski republiki pretijo; a vendar se še zmerom drže in se je zadnje tedne še celó nekoliko okrepili, ker je večina posestnikov za njo vsled bojazni pred terorizmom komunistov.

Razne vesti.

(**Pozor Slovinci!**) V kratki dobi dana Vam bode prilika zavarovati Vašo govejo živino pri „Česki vzajemni živino zavarovalni banki.“ Imenovana banka zavaruje živino zoper vsako bolezen in vse napade. Gospodje, koji žele okrajno opravištvu prevzeti, naj blagovolijo pisмено obrniti se na glavno upravništvo. Pisma za to glavno upravništvo prejeme iz prijaznosti upravništvo „Soče.“ Precej po pogodbi dobivajo vse potrebno in zamorejo delovanje početi.

(**G. J. Obiak,**) avskultant pri okrožni sodnji in vrli rodoljub, je te dni dovršil rigorozu v Gradcu in postal doktor prava. Čestitamo mu, posebno ker je z lastnim velikim trudom priboril si ono častno stopnjo.

(**Dr. A. M. Šajfer,**) se je vrnil z Dunaja in ordinira kakor poprej v svojem poprejšnjem stanovanji.

(**Na Kviškem**) so ondotni rodoljubje hoteli v kratkem odpreti čitalnico z lepo slovesnostjo, podučevali so se uže fantje in dekliči v petju; a kar naenkrat je začel g. župnik razsajati proti čitalnici in ubogim materam slikati jo kot preddvore pekla; matere so se ustrašile in dekličem prepovedale sodelovanje pri besedi. Vendar pa bode rodoljubje nekaterih naših fantov zmagalo nad strahom pred ekskomunikacijo in nadejati se je, da nam bodo kviški fantje dokazali, da so vneti za napredek. Gosp. župnik pa nam je zopet lep dokaz, da duhoven ali narodnjak ni; vse enako, kakor je trdil g. Lukežič v Komnu.

(**G. Miha Zega**) pride prilehno jesen v Ajdovščino kot učitelj in (upamo vsaj) orgljavec. Čestitamo vrlim Ajdovcem, ker ga poznamo, da je v muziki prav izurjen. Novo orglje, ktere so se po prizadetju neutrudljivega gosp. župnika, g. župana in druzih gospodov letos postavile, bodo v dobrih rokah ter se bode pokazalo, da ljudje, kteri čez nove orglje bog ve kaj po svetu trosijo, ali nemajo nobenega pojma o reči, ali pa da iz hudobije to delajo. Ako bo trebalo, prinesemo sočno teh izvedencev, vsled ktere bi za ta znesek zna biti noben mojster ne mogel boljsh orgelj postaviti.

Svetovali bi takim ljudem, da naj pridejo v semeniško kapelo v Gorici, kder je neki mojster kacih osem mesecev orglje popravljal, in jih tako pokvaril, da gorje ušesom.

(**Naznanilo.**) Naznanjam, da se pri Seitzu tiska pojasnilo „Ključa“, ki mu bode pridejano. A. Ž.

(**Kmetijski poduk za ljudske učitelje.**) G. k. kmetijsko ministerstvo je določilo, da ima biti kmetijski poduk skož šest tednov v Gorici letos ob času počitnic. Podučevali se bode v slovenskem in italijanskem jeziku. Sklicali se bodo ljudski učitelji iz Goriskega, Istre, Tržaške okolice in Dalmacije, kojim se bodo izplačavale dne, da morejo priti sem in udeležiti se kmetijskega poduka.

Želeti bi bilo, da bi se tega poduka udeležili gospodje učitelji, kojim je v istini mari za kmetijstvo in ki bi hoteli po tem ustanoviti tam, kder so nameščeni, kmetijsko napredovalno šolo. Nekateri gospodje so se izavili v kmetijstvu na učit. izobraževališči, nekateri so

celo dovršili kmetijsko šolo, nekateri bodo zdaj priliko k temu imeli; upajmo tedaj, da bodo vsaj nekateri gospodje narodni učitelji po tem matljivo podučevali šolsko mladino v onej stroki, ki je za njo naj imenitniša, to je v kmetijstvu.

(**Banka Slovenija.**) Iz poročila te banke posnamemo, da je banka dozdaj oddala 3776 delnic in da je za te delnice prejela 254.775 gold. Ustanovila se je ena podružnica v Pragi, 1 na Dunaji, 1 v Trstu in 1 v Gradcu, in vse je uže pripravljeno, da se ustanovi tudi podružnica za Hrvatsko in Slavonijo. Banka je kupila 2 hiši v Ljubljani za 41000 gold. Zavarovala je banka proti požaru 23.771.532 gold, za kar je dobila premije v gotovini 80.143 gold. 89 tr. in v menjicah 77876 gold. 89 tr., skup tedaj 158.020 gl. 49 tr. Za požare je dozdaj plačala Slovenija 16 4022 gold. 3 tr. V oddelku zavarovanja na življenje je dozdaj zavarovala „Slovenija“ za skupni kapital od 430.640 gold; koliko premije je potegnila zato, ni razvidno. Bankino poročilo sklepa tako-le: Z ozirom na predstojede številke se smemo daljnega uspešnega razvitka kupčije tem bolje nadejati, ker se ravno zdaj bližamo najugodnejši kupčijski dobi, namreč zavarovanje pridelkov in gledé na to, da organizacija na Ogerskem jako dobro napreduje, moremo z gotovostjo nadejati se obilne kupčije tudi v dožalah ogerske krona.

O banki Sloveniji se sicer znađji čas slišijo razni čudni glasovi; a mi nočemo in ne moremo prav nič govoriti, dokler nemamo v roki pozitivnih dat; bilanca nam bode pokazala, kaj zamoremo in smemo od „Slovenije“ pričakovati.

Poslano.

Istinovičana! Moje poslano v listu 25. št. „Soče“ Vaju je tako razardilo, da sta od sebe dala odprto pismo v 28. listu „Glasu“. Čo je res to, da se mož pokaže po pisavi, tako sta se vidva v odprtem pismu fotografirala — zabitost in straš izraževata vajina obraza, pa tudi odprto pismo. Pisala sta o shodu pri Rebku, kakor slepec o barvali; za to pa se vama no zdi vredno odgovarjati pod A. in B. Da sta zvijačno našla človeka z mojim prijmkom, tega Vama ne vramem za zlo; ueni zadoštuje, da vem, da sta ga še le po mojem poslanem našla. Pa gtej, kamenški Istinovič, Ti samega sebe ob sebe zapletaš! Ako si pravičen in resnico ljubiš, bi bil kar npravnost pisal in povedal o stvari, pri koji si bil sam navzočen; namreč „cerkveni ključar“ in ne bi bil vpletal onega človeka mej občinske staresšine, mej koje uij po nobenem načinu spadal.

Če je C kaj družega, nego A in B, tako je očitna sleparija, če ga kedo v tisti lastnosti, kakor oba zadnja podp. se. Iz tega se razvid, da sta sleparila namestu enkrat — dvakrat. O tem naj javnost sodi!

Staresšina je pri nar. občinski odbornik; ključar pa je osoba, katero ni treba poznati; ključarjev ne volijo občinarji javno, nimate se staresšinstvom nič opraviti.

Dalje pravita: „Drznil si se javiti . . .“ Ako vedno resnico govorita, zakaj pa pod B strogo ne zagovarjata? Menda zato, ker spoznavati „niorata“, da je bil vajin dopis lažljiv in neotesan.

Pod C eden vaju gleda le na eno oko, drugi je kratkovid, pa zabit; zakaj nočeta odgovoriti na celi stavek? Kaj Vama niso znane razmere? K meni se potrudita, pa Vam pokažem črno na belem (pismu), da bodeš videla, kako strastno so „Glasovci“ butali z glavo ob naš spoštovani list. Tedaj naj bi bilo res, da ni „Glas“ z beraško torbico naročnike lovil?

Pojd, izlezi enkrat iz svojega brloga, mej možé, pa bodeš videl, kako „Glas“ sodijo. Kde je pri nas „Soča“ kakošne agente imela, kakor jih „Glas“ še vedno mej nas pošilja.

Nekteri so se ceio zajedli in zapili, da so se po tem morali „Glasovcem“ ali „Goričarjem“ zapisati. Kemu ni znano, da so „Glasovci“ svoj list skoro v vsako „hajto“ silili. Tedaj pezdite vidite, a črna ne v svojem očesu?

Pod C zopet grdo lažeta. Je-li bil res pri tistem zboru navzočen g. Miha Blaško? in gosp. župnik se je li precej tam upisal? Dokažita te, pa ne bosta lažnjivca!

Povem ti v kratkem, domači „Steklinovič“, da samo Ti si se vpisal in nekte, ki ne znajo pisati, si podkrižal. Zakaj se neki poganjaš? Da bi svojemu bratu lepo ime varoval, kaj ne? In vi, ali ste bili sami navzočni kaj? Ali ni bilo pričujočih več možakov, ki so pravi klič naše fare? Vesta kaj, v pest so se smijali Vam agentom in s tako blamažo se hvaleta in polnita predele vašega velikega lista. Pod B beatokost! Tedaj brat Istinovič I. je govoril o vinorejski družbi, on ki razume o kmetijstvu toliko, kakor zajec na boben. Vem, da nijsi zabit, kedo je govoril o vinorejski družbi. Teško jecljaje po stari navadi ja

*) Nek župan iz okolice pelje domačega kaplana iz Gorice v Dornberg; ko pride doma, mu reče kaplan: „Plačam Vam ne, pa za plačilo Vas pišem v „Gorico.“ Vidite zakaj so vse dobre akcije „Gorice“. Se mnogo družih enakih vemo in pri liški porabimo. Ured.

svoj predgovor končal, v sveti ogenj pa je še le prišel, ko je „Soča“ z blatom metal; „Glas“ in „Gorico“ pa nad oblake povzdigoval. Da, da, omikanec prve vrste in dober kristjan je Istinovič I!

Za danes toliko v pojasnilo, če je treba nadaljevati,*) postrežem Vama še s pravičnimi dokazi. Jaz se Vuju ne bojim, dasiravno pregovor pravi: „Varuj se človeka od Boga zaznamovanega!“

Kamnje 27. julija 1873. **FRANJO REBEK** mp.

*) Pustite ja, takih agentov privoščimo „Glasu“; če ne veste vam povemo, da tretji v družbi obeh Istinovičev je defraudant! **URED.**

Cenik raznega blaga na goriškem trgu, 7. avgusta.

	f.	kr.
Pšenica kraška, vagan	3	50
„ gorška „	3	40
„ goriška „	1	80
Turčica domača „	1	70
„ ogorska „	2	50
Ječmen cel „	4	—
„ pehan „	1	20
Oves laški „	1	30
„ ogrski „	2	20
Fifol laški „	2	30
„ gorski „	2	15
Ri „	2	25
Krompir nov cent „	1	85
Seno „	42	—
Slama „	35	—
Slanina [špoh] domača cent „	19	do
„ američanska „	14	18
Vino črno, vedro [Em]	9	60
„ belo „		
Pivo gradsko „		

Riž I. vrste po 18 II. vrste po 12.50 III. vrste po 10.25 IV. vrste po 9.50 V. vrste po 8 fl.

Moke iz Ritterjevih mlinov v Stračicah.

Sč žakljem: St. I. po 15.50 St. II. po 14.— St. III. po 12.20 St. VI. po 11.— St. V. po 9.30 VI. po 6.—
Brez žaklja: Otrobi drobni po 2.30 otrobi debeli po 2.50 fl.

Is uredniške listine.

V zadnjem listu „Novic“ smo čitali v dopisu „Izpod Nansa“ sledeče vrsto osebo našega urednika zadevajoče: Gospa „neha „Soča“ tudi menda ne vé, da so vipavski gospodje s pomočjo Podnanoscev recte Razdrčev, nameravali, pri volilnem shodu v Postojni 18. t. m. za državnega poslanca Notranjske skupine — uganite koga? — urednika gospé snehe, velikega komisa Viktorja Dolence kandidirati; ko so pa videli, da jima Hrenova Menišija za njihovega kandidata še ziniti ne pusti, so od svojega namena odstopili. . . . Leta 1870. so se gospodje Viktor Dolence, dr. Lavrič in Faganel kot govorniki in obiskovalci tabora vipavskega le zato odpovedali, ker je taborska točka V. železno érto od Lake skozi Vipavo na Trst tirjala; oni so javno govorili, da hočejo Predelske, ne pa „Ložke“ železnice itd.

Morda bi vtegnil kedo iz teh vrst soditi, da je naš urednik kandidiral za poslanstvo in zatorej smo primorani s tem konstatirati, da Dolencu nij bila ponujena nobena kandidatura od nobenega Notranjca; zvedli smo še le po „Novicah“, da se je v Postojni govorilo o njegovi osebi, kar se nam zdi skoro neverjetno, če pomislimo, da je treba vendar govoriti s človekom, predno se ga tira v kako razpravo. Če bi bil kedo z našim urednikom govoril, zvedel bi bil, da se on ne briga za poslanstvo nobene baže, ker je prepričan, da mi Slovenci, hvala bogu, vendar imamo mnogo sposobnejših in zaslužnejših mož, nego je on, ki nijma niti materialnih, niti duševnih zmožnostij, da, še neobhodnih državljskih lastnostij ne za tak visok posel kakor je poslanstvo, kateri posel po našem mnenju ne bi smel biti sinekura prvaških kreator.

Neresnično pa je to, da se je Dolence oglasil za govornika na Vipavskem taboru; če nam noviški dopisun to dokaže, mu radi odpustimo vse pregrehe, še celo zadnjo, da namreč samega sebe v zvezde kuje. Dolencea tisti čas še v Gorici nij bilo in zatorej mu nij prav nič znana zgodovina vipavskega tabora. Dr. se pa urednik slovenskega lista, kateri je v prvi vrsti namenjen materialnim in duševnim interesom goriških Slovencev, poteza za predelško železnico, to je popolnoma naravno.

Sicer pa ne bo noben pravičen Slovenec zavidal goriškim Slovincem predelške železnice, ker dozdej Goriška prav za prav nijma nobene železnice, katera bi prišla na pomoč domačemu trgovstvu in domači obrtniji.

„Noviški“ Cicero pro domo sua je hotel menda Dolencea s tem zbesti, da ga imenuje „velikega komisa“, pa se moti: Dolence je le „malí komís“ (to smo uže enkrat povedali prav na tem mestu) in živi zadovoljno z lastnih rok zaslužkom, da bi tako neki „veliki“ (dolgi) župan, kateremu je županstvo molzna krvavica! Nadalje očita Demosten izpod „Porcijeve“ preske, da je naš urednik v neki notranjski čitalnici „otrobe vezal.“ Govora nij govoril Dolence v nobeni notranjski čitalnici, pač pa je iz dna srca prav na kratko pozdravljal svoje razdrčke rojake, ko so slovesno odprli čitalnico; pozdrave pri nas ne uštevamo mej govore. Sicer pa naš urednik rad priznava, da nij govornik; govornišvo je poseben dar in dobrih govornikov Slovanov poznamo dozdej jako malo; dr. Rieger, dr. Makanec in novejšega časa tudi Zelen, to so govorniki! Mi smo se sicer malo bavili z govorništvom, toliko pa vendar vemo, da Fricke ne pozna govorniških mašin; tako mašine je nekda znašel en ljubljansk prvak ter jo poslal prvikat na vipavski tabor; saj nekateri kmetje iz goriške okolice pripovedujejo, da so videli in slišali na vipavskem taboru, „enu makinu“, ki je govorila.

„Demosten izpod preske“! mi vam ne zavidamo lavorikovega vonca, katerega sami sebi na glavo stavite, temveč pa želimo, da bi tudi vlada pripela križec „za posebne zasluge“ na Vaša možata prsa.

Č. g. J. L. v Komnu. Nam je več zanesljivih možakov tako poročalo, kakor je bilo v „Soči“, potrpite tedaj, da se natanjčno podučimo; če imate vi prav, bomo radi ustregli vaši želji.

G. V. K. „Golosu“ bomo uže posvetili prihodnjic; le pošljite nam dokaze. Le škoda, da „junaka“ nij doma, je šel iskati „kvartir“ na Dunaj.

Gg. posestnikom na Vipavskem in na Krasu

se priporočam za melo; prevzel sem tako zvan Palikov mlin v Batujah pri Črničah in zagotavljam, da bom posestnikom meni izročena melo tako izvrševal, da bodo zadovoljni v vsakem obziru.

Gregor Vogrič.

Podpisani si čestita sl. občinstvu naznanjati, da je odprl na cesti proti železniški postaji

Zlvarno za železo in druge metale.

Anton Polli.

Oznanilo. Župaustvo v Sezani naznanja, da so sezanski sejmi zaradi bližajoče se kolere ustavljeni, dokler se ne bude vstavljenje prekicalo.

P, n. gosp. posestnikom!

Podpisano ravnateljstvo vabi vse posestnike **k zavarovanji vsakovrstnih poljskih pridelkov, klaje in žita, spravljenega v kozolcih (stogih) ali v kopicah, proti škodi po požaru.**

„Prva občna zavarovalna banka Slovenija“ se nadeja tem obilnejšo udeležbe

pri zavarovanji pridelkov,

ker se sklepajo zavarovanja lahko na mesece in s prav nizko premijo odvrnejo škodo, ki bi utegnile nastati po požaru.

Zavarovalni oglasi se prejemajo pri ravnateljstvu v Ljubljani v lastni hiši banke Slovenije „v Zvezdi“, kakor tudi pri vseh okrajnih zastopnikih, kder se dobivajo društvena pravila, tarife in razjasnila.

V Ljubljani dne 15. julija 1873.
Ravnateljstvo prve občne zavarovalne banke „Slovenije.“

„GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje in dohodke
NA DUNAJI,

naznanja s tem slavnemu občinstvu, da je svoje

glavno zastopništvo

za Kranjsko, Koroško, južno Štirska in Primorsko
od denes naprej gospodu

VALENTINU ZESCHKO-TU,

posestniku in lastniku tovarnen (fabrik) v Ljubljani.
izročilo, in vsled tega gosyoda Antona Vičica odstavilo.

DUNAJ, dne 25. julija 1873.

Glavno ravnateljstvo „Greshama“ na Dunaji.

P. T.

Kot pooblastenec po zgoraj objavljenem razglasu poverjen, prijazno naznanjam, da sem pisarno

glavnega zastopništva „Greshama“

na velikem trgu št. 279 v prvem nadstropji

ustanovil, in da sem mojega sina, gospoda

Alberta Zeschko-ta

za administrativno upravnishvo pooblastil, in gospodu

Augustu Vertnik-u

voditeljstvo operacije zastopništva izročil.

Za izvršitev raznih zavarovalnih predlogov po vseh pogojih se naprosi, in kot zato tudi pooblastena dva omenjena gospoda uljudno priporočá se spoštovanjem

VALENTIN ZESCHKO.

V LJUBLJANI, dne 25. julija 1873.